هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

جلد: وِيهون - شمارو: ٻيو

ڊسمبر ٢٠١٧ع

ISSN 2219-5912

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر،
ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي

هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر : پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ٻانهن ٻيلي : حبيب الله جاکرو
عبدالستار پيرزادو
سڪندر علي ڀنٻ

شمارو : ٻيو، ڊسمبر

سال : ٢٠١٧ع

ڇپائيندڙ : شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر، ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي.

ڇپيندڙ : ڪاڇو پبليڪيشن ڪراچي.

مُلهه : پاڪستان: ٣٠٠ رُپيا
پرڏيهه: ١٠ آمريڪي ڊالر

U.R.L.: **www.salbc.org.pk**

E-mail : **salbc.ku@hotmail.com**
saleemmemon@ymail.com

ISSN 2219-5912

ماهرن جي ڪميٽي

ڊاڪٽر سي، شيڪل
ڊائريڪٽر،
انسٽيٽيوٽ آف انڊولوجي،
اسڪول آف اورينٽل اينڊ افريڪن اسٽڊيز،
يونيورسٽي آف لنڊن،
برطانيا.

پروفيسر جنيفر ايس. ڪول
ايسوسيئيٽ پروفيسر لنگوئيسٽڪ
اينڊ ڪوگنيٽيو سائنس،
يونيورسٽي آف اليونوئيس ائيٽ اربانا،
ڪئمپينگ ٧٠٧، ايس مئٿيوز،
اربانا- آئي ايل-٦١٨٠١، آمريڪا.

پروفيسر علي آساڻي
پروفيسر آف دي پريڪٽس آف انڊو-مسلم لينگوئيج آف ريليجن،
بينڪر سينٽر ٣٠٥، ١٢ ڪوينسي اسٽريٽ،
هارورڊ يونيورسٽي،
ڪيمبريج، ايم اي ٠٢١٣٨، آمريڪا.

پروفيسر ڊاڪٽر ايم. ڪي. جيٽلي
ريٽائرڊ پروفيسر،
دهلي يونيورسٽي،
ڊي-١٢٧، وويڪ ويهار،
دهلي-١١٠٠٩٥،
ڀارت.

ڊاڪٽر ڄيٺو لالواڻي
مٽر وان، آديتيا بينگلوز،
نوبل نگر،
احمد آباد-٣٨٢٣٤٠،
ڀارت.

ڊاڪٽر غزاله رحمان رفيق
ڊائريڪٽر،
شهيد ذوالفقار علي ڀٽو انسٽيٽيوٽ آف
سائنس اينڊ ٽيڪنالوجي،
ڪراچي.

ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي
ايسوسيئيٽ پروفيسر،
انسٽيٽيوٽ آف ايم. آءِ.ايل اينڊ ايل.ايس،
دهلي يونيورسٽي،
دهلي-١١٠٠٠٧، ڀارت.

ايڊيٽوريل بورڊ

١.	پروفيسر ڊاڪٽر محمد اجمل خان - سِتاره امتياز (وائيس چانسلر)	سرپرست
٢.	ڊاڪٽر غلام علي الانا - سِتاره امتياز	ميمبر
٣.	ڊاڪٽر فهميده حسين	ميمبر
٤.	ڊاڪٽر سي جي ڏاسواڻي (ڀارت)	ميمبر
٥.	ڊاڪٽر ٻلديو مٽلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٦.	پروفيسر پروين ٽالپر (آمريڪا)	ميمبر
٧.	ڊاڪٽر جگديش لڇاڻي (ڀارت)	ميمبر
٨.	ڊاڪٽر ڪملا گوڪلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٩.	ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي (ڀارت)	ميمبر
١٠.	پروفيسر محمد سليم ميمڻ	ميمبر/ايڊيٽر

نوٽ: **ڪلاچي** تحقيقي جرنل ۾ ڇپجندڙ مقالا جيئن ته تحقيق تي ٻڌل هوندا آهن، ان ڪري انهن جي لکندڙن يا محققن جي خيالن ۽ حوالن سان اداري جو متفق هئڻ ضروري نه آهي. ادارو ڪنهن به فني يا ٽڪنيڪي سبب ڪري مقالي کي روڪڻ يا رد ڪرڻ جو حق رکي ٿو. تحقيقي مقالا ’هارڊ ڪاپي‘ سان گڏ، ’سافٽ ڪاپي‘ جي صورت ۾ ’سي ڊي‘ يا ’اِي ميل‘ ذريعي موڪليا وڃن، ان سان گڏ محقق جو مختصر تعارف به هئڻ لازمي آهي.

ٻه اکر

ڪلاچي تحقيقي جرنل جي ڊسمبر 2017ع جي شماري سان، جيڪو اوهان جي هٿن ۾ آهي. ڪلاچي پنهنجي اشاعتي سفر جا ويهه سال مڪمل ڪري ورتا آهن. ويهن سالن جو اهو اڙانگو سفر مستقل مزاجيءَ سان هلندو رهيو.

ڪلاچي، سنڌي ٻوليءَ ۾ نڪرندڙ اهو پهريون تحقيقي جرنل آهي، جيڪو باقاعدگيءَ سان شايع ٿيندو رهيو. ان وچ ۾ ۽ ان کان اڳ ۽ پوءِ مختلف ادارن پاران ڪيترائي تحقيقي جرنل نڪتا، ڪي بند ٿي ويا، ڪي ورهين جي وٿين سان شايع ٿيندا رهيا، پر ڪلاچي جرنل کي اهو اعزاز حاصل آهي ته اهو پوين ويهن ورهين کان وقت سِر شايع ٿيندو ٿو اچي. اهو اعزاز لکندڙن/محققن جي سهڪار ۽ اسان جي سٺ جي ساٿين جي لڳاتار جاکوڙ جو نتيجو آهي. خاص طور تي اسان جي ساٿي حبيب الله جاکري جي محنت ۽ جاکوڙ ان ڏس ۾ واکاڻ جوڳي آهي، جيڪو هر طرح سان دلچسپي وٺي، ان کي وقت سِر ڪڍڻ ۾ مددگار رهندو آهي.

ڪلاچي جرنل ۾ ڇپجندڙ مقالا/تحقيقي مضمون هر حالت ۾ ماهرن ڏانهن تورتڪ لاءِ موڪليا ويندا آهن، ۽ انهن جي راءِ جي روشنيءَ ۾ مقالن/تحقيقي مضمونن جي ڇپجڻ يا نه ڇپجڻ جو فيصلو ٿيندو آهي. ڪجهه جيڪي صفا غير معياري هوندا آهن، تن کي ڇڏي ٻين مقالن کي وري محققن ڏانهن اُماٽيو ويندو آهي، گڏوگڏ ماهرن جي نالن ظاهر ڪرڻ کان سواءِ، اها راءِ ۽ گهربل سڌارن بابت صلاحون پڻ موڪليون وينديون آهن. ليڪن کي انهن صلاحن جي روشنيءَ ۾ مقالن کي بهتر بڻائڻ، گهربل مواد شامل ڪرڻ، حوالن جي درستگي ۽ کُٽل ۽ گهربل مواد شامل ڪرڻ جي هدايت/گذارش ڪئي ويندي آهي. اهڙيءَ ريت ٻيهر (درست ڪيل/سڌاريل) مقالن کي ماهرن ڏانهن اُماٽي، سندن راءِ حاصل ڪئي ويندي آهي.

مان سمجهان ٿو ته اهو عمل ٻيا جرنل ڪيندڙ ادارا شايد اهڙي ريت نه ڪندا آهن. ان عمل ڪري لکيل مقالن ۾ ماهرن جي (Input) به شامل ٿي ويندي آهي. رد ٿيندڙ مقالن جا ليکڪ ناراض به ٿيندا آهن، پر اها نه فقط اداري جي پاليسي آهي، پر H.E.C. جي جاٽايل اصولن ۽ قاعدن جي پوئواري به آهي. اوهان کي ياد هجي ته ڪلاچي پهريون تحقيقي جرنل آهي، جنهن کي H.E.C. پاران معياري تحقيقي جرنل طور منظور ڪيو ويو هو.

اُميد ته ڪلاچي جرنل جي اها باقاعدگي ايندڙ ورهين ۾ به جاري رهندي.

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ايڊيٽر

فهرست

ڀاڱو سنڌي

لطيفيات

١. شاهه لطيف جي شاعريءَ ۾ درد جون ڪيفيتون	ڊاڪٽر احسان الحق (احسان دانش)	٩
٢. شاهه جي رسالي جي قلمي نسخي جو تنقيدي جائزو	ڊاڪٽر الهه وسايو سومرو	٢٧

ادب

٣. ڪاڪو ڀيرومل مهرچند آڏواڻي (سنڌي ادب جو هڪ وساريل ورق)	پروفيسر محمد سليم ميمڻ	٤٥
٤. سنڌي صوفي شاعريءَ جو تواريخي پسمنظر	ڊاڪٽر جگديش لڇاڻي	٥٧
٥. شيخ اياز جي شاعريءَ تي عالمي ادب جا اثر	ڊاڪٽر بشير احمد چانڊيو (فياض لطيف)	٧١
٦. موهن ڪلپنا جي ڪهاڻين جي ڪردارن جو اڀياس	ڊاڪٽر نواب ڪاڪا	٨٥
٧. اُستاد بخاري - سنڌ جو منفرد شاعر	پروفيسر ڊاڪٽر ناهيد پروين	٩٥
٨. نسيم کرل جي ڪهنين ۾ ڪردارن جي نفسيات	ابراهيم کرل	١٠١
٩. سدا سنڌ پرڪاش رهندي سهاڳڻ	سنڌيا چندر ڪندناڻي	١١٧
١٠. مصري شاهه ڪافيءَ جو شهنشاهه شاعر	عبدالستار پيرزادو	١٢٥
١١. ساحر راهوءَ جي شاعريءَ ۾ رومانوي عڪسيت	لطف الله سيال	١٣٧
١٢. سنڌي سماج ۾ ذات پات جو فرق ۽ لطيف جو نظريو	رقيه عامر	١٥٣
١٣. ڊاڪٽر نبي بخش بلوچ جي لطيفيات تي تحقيق	مرزا دبير	١٧٩

سنڌي پاڳو

(لطيفيات)